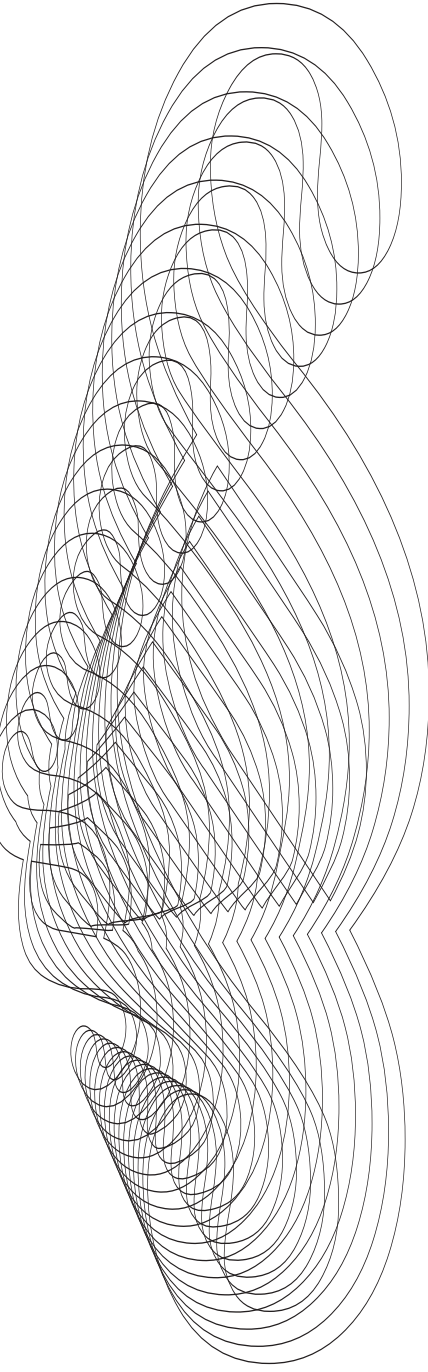

FINNMÁRKOKOMIŠUVDNA
FINNMARKSKOMMISJONEN

Årsmelding Jahkedieđáhus 2015

Besøksadresse / Čujuhus:

Diggevisti – Tinghuset, 9845 Deatnu / Tana

Postadresse / Poastačujuhus:
P.b. 24, 9846 Deatnu / Tana

Tlf: 78 92 64 40

Telefax: 78 92 70 70

E-post/Epoasta: finnmarkskommisjonen@domstol.no

Internett/Interneahtta: www.finnmarkskommisjonen.no

1. Innledning

Finnmarkskommisjonens oppgave er å kartlegge eksisterende bruks- og eierrettigheter som folk i Finnmark har ervervet på grunnlag av langvarig bruk. Kartleggingen skal skje på grunnlag av gjeldende nasjonal rett og er begrenset til den grunn som Finnmarkseiendommen overtok ved finnmarkslovens ikrafttredelse 1. juli 2006. Fra 2013 skal kommisjonen også utrede krav om kollektive eller individuelle rettigheter til fiskeplasser i sjø- og fjordområder i Finnmark dersom noen med rettslig interesse i en slik avklaring krever det.

Finnmarkskommisjonen ble oppnevnt av Kongen i statsråd 14. mars 2008. I dag er følgende med i kommisjonen; leder Jon Gauslaa og medlemmene Hilde Heggelund, Ole Henrik Magga, Veronica Andersen og John Bernhard Henriksen. Veronica Andersen ble oppnevnt i november 2014, hun erstatter tidligere medlem Kjell Næss, mens John Bernhard Henriksen ble oppnevnt i oktober 2015 som erstatter for tidligere medlem Anne Marit Pedersen. De øvrige medlemmene har vært med fra starten av.

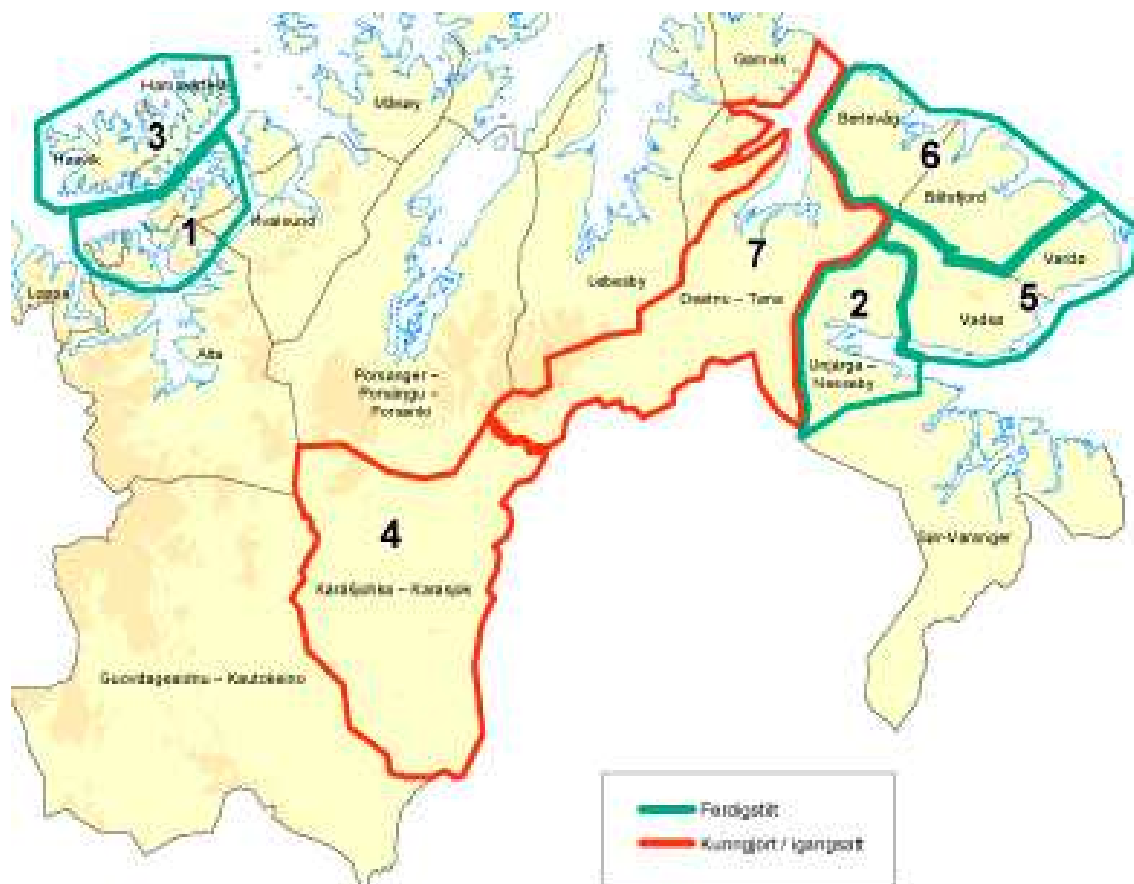
Det er avholdt 5 kommisjonsmøter og 42 saker er behandlet i 2015.

1. Álggahus

Komišuvnna bargun lea kártet dálá geavahan-ja eaiggáduššanvuoigatvuođaid maid finnmárgkolaččat ležžet háhkan guhkes áiggi geavahusa vuodul. Kárten galgá geavvat gustojeaddji nátionála rievtti mielde ja lea ráddjejuvvon daid eatnamiidda maid Finnmárkoopmodat válddii badjelasas finnmárkkulága fápmui boahtimis suoidnemánu 1. b. 2006. 2013 rájes galgá komišuvdna maiddái čielggadit gáibádusaid mat ležžet oktasaš dahje oktagaslaš vuoigatvuođaide guolástansajiide mearra- ja vuotnaguovlluin Finnmárkkus, jus rievttálaš beroštusa vuodul oktage gáibida dákkár čielggadeami.

Finnmárkokomišuvdna nammaduvvui Gonagasas stáhtarádis njukčamánu 14. b. 2008. Dál leat komišuvnnas jođiheaddji Jon Gauslaa ja miellahtut Hilde Heggelund, Ole Henrik Magga, Veronica Andersen ja John Bernhard Henriksen. Veronica Andersen nammaduvvui skábmamánu 2014, son lea ovddeš miellahtu Kjell Næss sajis, ja John Bernhard Henriksen nammaduvvui golggotmánu 2015 ovddeš miellahtu Anne Marit Pedersena sadjái. Eará miellahtut leat leamaš mielde álggu rájes.

2015:s leat dollon 5 komišunčoahkkima ja 42 ášši leat meannuduvvon.

2. Fremdrift og status i 2015

2.1 Fremdrift i forhold til mål og fremdriftsplan

Finnmarkskommisjonens overordnede mål er å utrede bruks- og eierrettigheter i Finnmark innen 2025. Ved fastsettelsen av dette målet har kommisjonen lagt til grunn det man oppfatter som en av forutsetningene for arbeidet; uttalelsen i Innst.O. nr. 80 (2004-2005), s. 19: *"ansvaret for fremdriften og rekkefølgen i kartleggingsarbeidet legges til Finnmarkskommisjonen"*.

Denne uttalelsen er også sitert i departementets merknader til § 2 i forskrift om Finnmarkskommisjonen og Utmarksdomstolen for Finnmark. Her heter det videre at når kommisjonen avgrenser utredningsfelt må den se hen til at *"det er et av [finnmarks]lovens formål at rettighetssituasjonen i hele Finnmark skal være utredet innen rimelig tid."*

Finnmarkskommisjonen har hatt en jevn nedgang i budsjettrammen siden oppstarten. I 2015 var budsjettrammen på 9,3 millioner. Kommisjonen har måttet begrense planlagte interne og eksterne møter, og det er ikke utlyst nye felt. En konsekvens av den begrensede økonomien er at det kommisjonen nå arbeider i kun i to felt, det er felt 4 Karasjok og felt 7 Tana.

2.2 Status 2015 – utredningsfelt

Finnmarkskommisjonen har i 2015 offentliggjort sin rapport for felt 6 Varangerhalvøya vest (kommunene Berlevåg og Båtsfjord). I felt 4 Karasjok har det vært oppfølgende aktivitet med vekt på bevissikring, innsamling av faktagrunnlag og utredning, mens i felt 7 Tana er de eksterne sakkyndige utrederne (NIKU) i virksomhet.

2. Ovdáneapmi ja stáhtus jagis 2015

2.1 Ovdáneapmi mihtuid ja ovdáanplána ektui

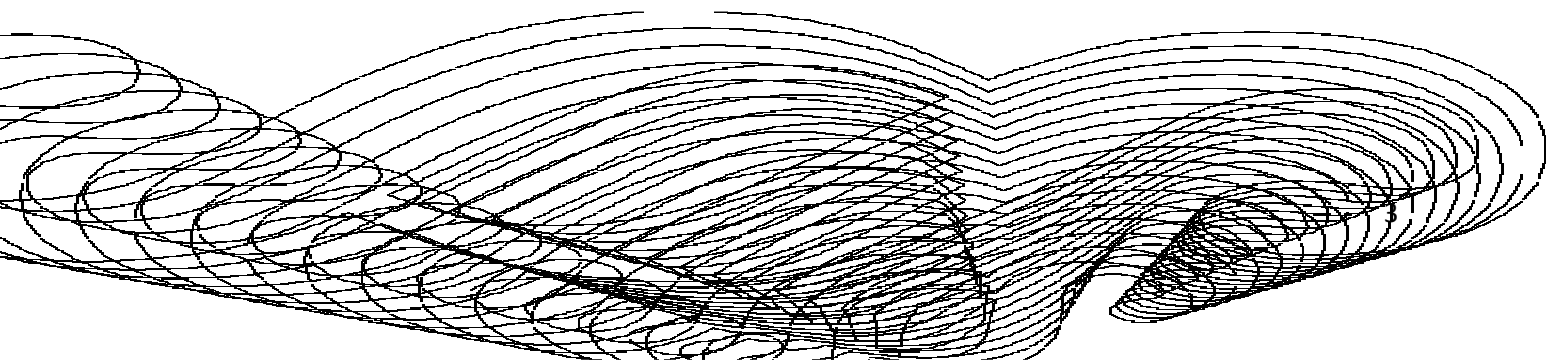
Finnmárkokomišuvnna bajit ulbmilin lea 2025 rádjai guorahallat geavahan- ja eaiggáduššanvuoigatvuođaid Finnmarkkus. Komišuvdna lea bajit ulbmila mearrideamis bidjan vuođđun dan maid atná dán barggu oktan eaktun, mii lea Árv. O. Nr. 80 (2004-2005) 19 s. vuođul *"ovdáneami ja kártenbarggu vuoruid ovddasvástádus biddjo Finnmárkokomišuvdnii"*.

Dát cealkámuš lea maiddái bajuhuvvon departemeantta mearkkašumiin láhkaásahusa § 2:s Finnmarkko-komišuvnna ja Finnmarkku Meahceduoipmostuolu birra. Dás celko dasto ahte komišuvdna galgá ráddjedettiin guorahallanguovvluid váldit vuhtii *"ahte okta (finnmárko)lága ulbmilin lea ahte vuoigatvuohtadilli olles Finnmarkkus galgá leat guorahallon govttoláš áiggis"*.

Finnmárkokomišuvnna bušeahttamearri lea álgu rájes dássidit njiedjan. 2015:s lei bušeahtta 9,3 miljon ru. Komišuvdna lea ferten ráddjet sihke iežas ja álbmoga várás plánejuvvon čoahkkimiid, iige leat oktage guovlu almmuhuvvon. Gáržžes ruhtadili váikkuha nu ahte komišuvdna dál bargá dušše guovtti guovllus, mat leat 4. guovlu Kárášjohka ja 7. guovlu Deatnu.

2.2 Stáhtus 2015 – guorahallanguovllut

Finnmárkokomišuvdna lea 2015:s almmuhan raporttas 6. guvlui Oarje Várnjarga (Bearralvági ja Báhcavuona gielddat). 4. guovllus Kárášjohka lea leamaš čuovvleaddji doaibma mas duođaštussihkkarastin, diehtovuoddu čohkken ja guorahallan leat deattuhuvvon, ja 7. guovllus Deatnu leat áššedovdi guorahallit (NIKU) doaimmas.

Felt 4 – Karasjok

Finnmarkskommisjonen kunngjorde 25. januar 2011 Karasjok som utredningsfelt 4. Kommisjonen hadde pr 31. desember 2015 mottatt 46 meldinger om mulige rettigheter i feltet. Disse er lagt ut på kommisjonens nettsted. Finnmarkskommisjonen skal dessuten uavhengig av innmeldte meldinger ta stilling til rettighetssituasjonen i hele felt 4.

I 2015 har kommisjonen hatt følgende prosesser i feltet:

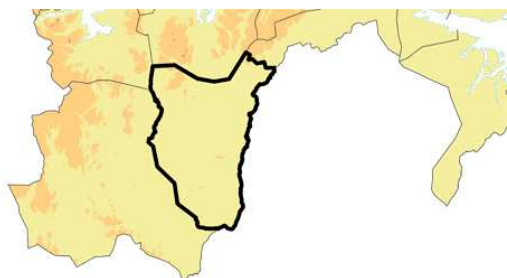
- Bevisningsintervjuer av informanter over 70 år – løpende gjennom året
- Forberedende møter med reindriftsutøvere som har fremmet krav om avklaring av interne rettsforhold i reindriften (de fleste av disse møtene ble avviklet i 2014)
- 13. oktober – tur til Karasjok- og Anarjokdalen
- 14. oktober – møte med interesserepresentantene
- 15. oktober – innledende høringsmøte om bruken av hele feltet, før og nå. Hensikten var å gi kommisjonen et helhetlig overblikk over bruken av utmarka i feltet/kommunen. Møtet ble gjennomført som en rundebordsamtale med inviterte informanter.

For å ivareta partenes interesser kan kommisjonen etter finnmarkslovens § 32 oppnevne representanter for ulike interessegrupper som kan følge kommisjonens arbeid. Interesse-representantordningen er en form for rettshjelpiltak. Kommisjonen har for felt 4 oppnevnt fem interesserepresentanter:

- Laila Somby Sandvik, for fastboende utmarksbrukere
- John Aslak Johansen, for friluftslivet
- Nils Aslak Boine, for jordbruket
- Aslak Mattis N. Eira, for reindrifta
- Mattis Nilsen Eira, for reindrifta

Kontaktinformasjon om interesserepresentantene finnes på kommisjonens internettside.

Den sakkyndige feltutredningen om faktisk bruk og rettsoppfatninger i feltet er utført av Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU). Utredningen ble ferdigstilt i 2013 og er en del av faktagrunnlaget for arbeidet med kommisjonens rapport. NIKUs utredning er tilgjengelig på kommisjonens nettsted.

4. guovlu – Kárášjohka

Finnmárkokomišuvdna almmuhii ođđajagemánu 25. b. 2011 Kárášjoga 4. guorahallanguovllun. Komišuvdnii ledje juovlamánu 31. b. 2015 rádjai bohtán 46 dieđáhusa vejolaš vuoigatvuođaide dán guovllus. Dát leat komišuvnna neahttasiidui biddjon. Finnmarko-komišuvdna galgá lassin váldit beali olles 4. guovllu vuoigatvuođadillái beroškeahhtá bohtán dieđáhusain.

2015:s lea komišuvnnas dát proseassat leamaš dán guovllus:

- Duođaštussihkkarastima jearahallamat badjel 70 jahkásaš informánttaiguin – miehtá jagi
- Ráhkkaneddji čoahkkimat boazodoalliiguin guđet leat ovddidan gáibádusa čielggadit siskkáldas riektediliid boazodilis (eanaš dát čoahkkimat dollojedje 2014:s)
- Golggotmánu 13. b. – mátki Kárášjot- ja Anárjotleahkái
- Golggotmánu 14. b. – čoahkkin beroštusovddasteaddjiiguin
- Golggotmánu 15. b. – álgogulaskuddančoahkkin olles guovllu ovddeš ja dálá geavaheamis. Áigumuššan lei ahte komišuvdna oččoši ollislaš gova das mo guovllus/gieldas lea meahcci geavahuvvon. Čoahkkin dollui bovdejuvvon informánttaiguin beavddi birra ságastallamin.

Fuolahan dihtii oasehasaid beroštusaid sáhtttá komišuvdna finnmárkolága § 32 mielde nammadit iešguđet beroštus-joavkkuid ovddasteaddjiid guđet beset komišuvnna barggu čuovvut. Dát beroštusovddasteaddjiortnet lea muhtinlágan riekteveahkkedoaimma. Komišuvdna lea 4. guvlui nammadan vihtta beroštusovddasteaddji:

- Laila Somby Sandvik, dálon meahccasteaddjiid ovddas
- John Aslak Johansen, olgunastima ovddas
- Nils Aslak Boine, eanadoalu ovddas
- Aslak Mattis N. Eira, boazodoalu ovddas
- Mattis Nilsen Eira, boazodoalu ovddas

Oktavuođadieđut beroštusovddasteaddjiid birra leat komišuvnna interneahhtasiidduin.

Dán guovllu duohta geavaheami ja riekteádejumiid birra lea áššedovdi guorahallama Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) čađahan. Guorahallan gárvvistuvvui 2013:s ja lea oassi komišuvnna raportabarggu diehtovuodus. NIKU` guorahallan lea oaidnin láhkai komišuvnna neahttabáikkis.

Felt 6 – Varangerhalvøya vest

Finnmarkskommisjonen kunngjorde 10. mai 2013 utredningsfelt 6 Varangerhalvøya vest, som består av kommunene Båtsfjord og Berlevåg. I 2015 har kommisjonen gjennomført utredningsarbeid, bevisssikring og gjort innsamling av faktagrunnlag.

Arbeidet med kommisjonens rapport om rettighetsforhold i feltet ble avsluttet i august 2015. Rapporten ble offentliggjort 16. oktober 2015.

I rapporten konkluderer kommisjonen med at lokalbefolkningen i feltet innenfor sine tradisjonelle bruksområder har opparbeidet kollektive bruksrettigheter til blant annet beite, fiske i ferskvann, jakt på og fangst av småvilt og sinking av egg og dun. Det er også opparbeidet visse andre lokale bruksrettigheter. Videre er det etablert en alminnelig bruksrett til reindrift i feltet. De foreliggende rettighetene må utøves innenfor rammene av gjeldende lovgivning. Finnmarkseiendommen (FeFo) eier den grunnen i feltet som ikke er solgt til private, men lokalbefolkningens og reindriftsutøvernes rettigheter begrenser FeFos eierrådighet. Et område på vel 30 000 dekar i Gulgofjord i Berlevåg kommune står i en særstilling. Da stedet ble fraflyttet rundt 1970 var det her med grunnlag i alders tids bruk etablert en kollektiv eiendomsrett for bygdefolket. Retten har ikke falt bort, men kan ikke utnyttes før det igjen blir etablert en fastboende bygdebefolkning i området. For øvrig har kommisjonen i feltet behandlet ulike enkeltsaker, der kravsfremsetterne i større eller grad har fått medhold, samt et spørsmål som gjelder interne rettighetsforhold i reindriften. De saksforholdene kommisjonens konklusjoner bygger på, er beskrevet i rapporten.

Fristen for å bringe kommisjonens konklusjoner inn for Utmarksdomstolen for Finnmark er 16. april 2017.

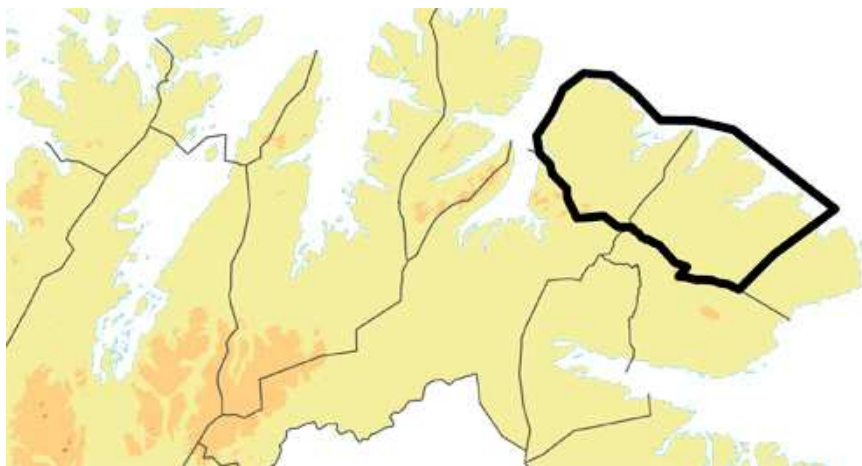
6. guovlu – Oarje Várnjážga

Finnmárkokomišuvna almmuhii miessemánu 10. b. 2013 6. guorahallanguovllu Várnjážga oarji, masa gullet Báhcavuona ja Bearralvági gielddat. Komišuvdna lea 2015:s čađahan guorahallabarggu, duođastusaid sihkkarastima ja fáktavuodu čohkken.

Borgemánu 2015 loahpahuvvui komišuvnna raportabargu dán guovllu vuoigatvuođadiliid birra. Raporta almmuhuvvui golggotmánu 16. b. 2015.

Raporttas gávnnahe komišuvdna ahte guovllu báikeássit sin árbevirolaš geavahanguovlluineaset leat olahán oktasáš geavahanvuoigatvuođaid earret eará guohtumiidda, sáivaguollebivdui, fuođđuid bivdimii ja monne- ja uvjačohkkemii. Muhtin eará báikkálaš geavahanvuoigatvuođatge leat olahuvvon. Dán guovllus lea maiddái ášahuvvon dábbálaš geavahanvuoigatvuohta boazodollui. Dát vuoigatvuođat fertejit doaimmahuvvot gustojeaddji lágaid rájaid siskkoabealde. Finnmarko-opmodat (FeFo) eaiggáduššá guovllus daid eatnamiid mat eai leat ovttaskas olbmuide vuvdojuvvon, muhto báikeássiid ja boazodoalliid vuoigatvuođat ráddjejit FeFo` eaiggáduššanválladi. Badjelaš 30 000 dekára guovlu Vuodavuonas Bearralvági gielddas lea sierra dilis. Go guovlu bázi ávdimin sullii 1970:s, de lei dološ áiggi rájes geavahusa vuodul deike ášahuvvon gilleássiide oktasáš eaiggáduššanvuoigatvuohta. Vuoigatvuohta ii leat massojuvvon, muhto ii sáhte dan ávkkástallat ovdal go guvlui ássagohtet fásta gilleássit. Muđui lea komišuvdna meannudan mánggalágan earkiláššiid dán guovllu ektui, main gáibideaddjiide unnit eanet lea mieđihuvvon, ja ovttá ášši mii guoskkai siskkáldas vuoigatvuođadillái boazodoalus. Raporttas leat čilgejuvvon dat áššedilit mat leat vuodđun komišuvnna konklusuvnnaide.

Cuoŋománu 16. b. 2017 lea áigemearri ovddidit komišuvnna konklusuvnnaid Finnmarkku meahcceduopmostuolu ovdii.

Felt 7 – Tana

Finnmarkskommisjonen kunngjorde 23. september 2014 felt 7 Tana. Felt 7 består av den grunnen som ved Finnmarksloven ikrafttreden ble overført til FeFo i Tana kommune, samt hele Tanafjorden. Feltet ble kunngjort med oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg. Kommisjonen har pr 31. desember 2015 fått inn 16 meldinger om mulige rettigheter i feltet.

Kommisjonens mandat er fra 2013 utvidet til å gjelde krav om kollektive eller individuelle rettigheter til fiskeplasser i sjø- og fjordområder i Finnmark dersom noen med rettslig interesse i en slik avklaring krever det, jf. finnmarkslovens § 29 første ledd. Derfor er også hele Tanafjorden også lyst ut som en del av felt 7.

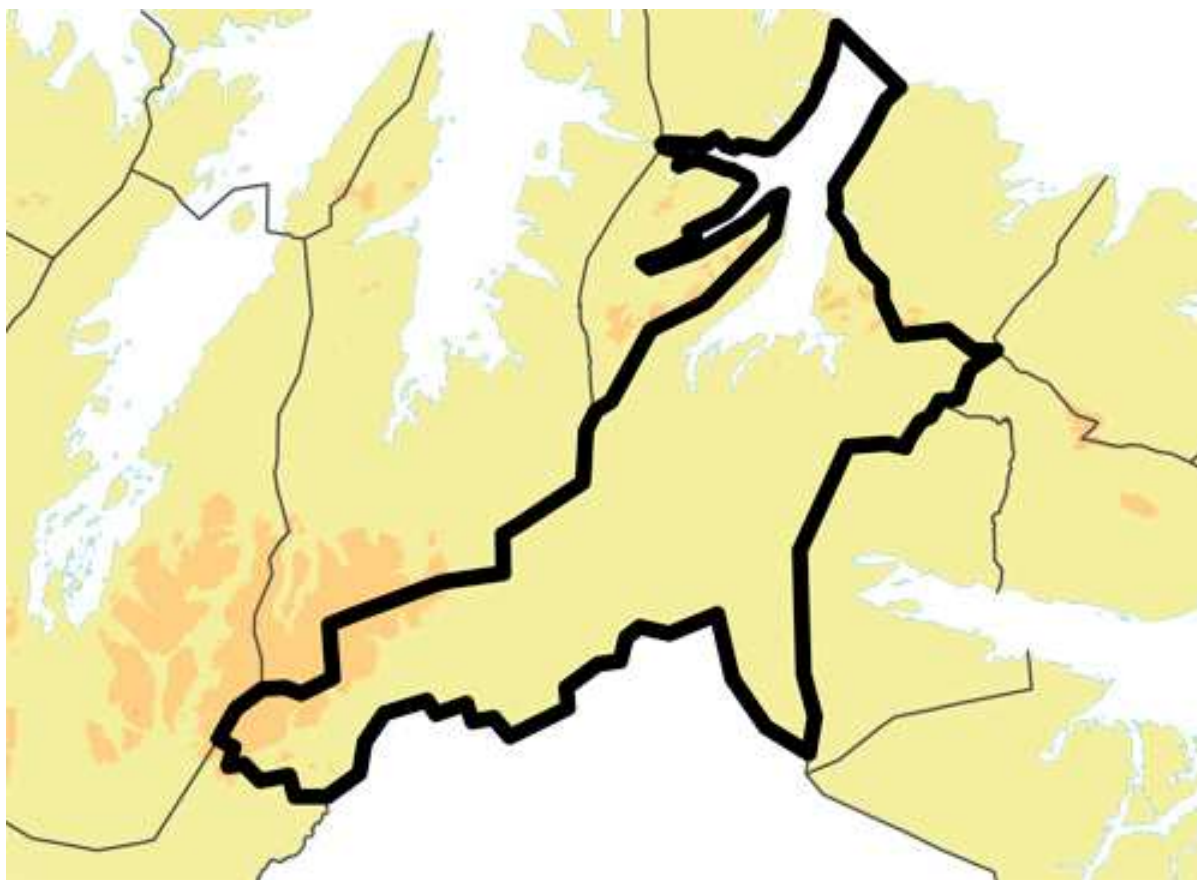
Det er inngått avtale med Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) om at de skal gjøre en sakkyndig utredningen om faktisk bruk og rettsoppfatninger i feltet. Arbeidet pågår og er planlagt avsluttet sommeren 2016.

7. guovlu – Deatnu

Finnmárkokomišuvdna almmuhii čakčamánu 23. b. 2014 7. guorahallanguovllu Deatnu. 7. guvlui gullet dat eatnamat Deanu gielddas mat Finnmarkkulága fápmui boahtimis sirdojuvvo FeFo:i ja olles Deanuvuotna. Guovlu almmuhuvvui vejolaš vuoigatvuođalaččaide ávžžuhusain komišuvdnii diedihit dan birra. Komišuvdna lea juovlamánu 31. b. 2015 rádjai ožžon 16 diedáhusa vejolaš vuoigatvuođain dán guovllus.

Komišuvnna mandáhta lea 2013 rájes viiddiduvvon gustot gáibádusaide/diedáhusáide mat leat oktasaš dahje oktagaslaš vuoigatvuođaide guolástansajiide mearra- ja vuotnaguovlluin Finnmarkkus, jus rievttálaš beroštusa vuođul oktage gáibida dákkár čielggadeami, vrd. finnmarkkolága § 29 vuosttas ladđasa. Danne leage olles Deanuvuotna almmuhuvvon 7. guovllu oassin.

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) fitnodagain lea sohppojuvvon dán guovllus dahkat áššedovdi guorahallama duohta geavahusa ja riekteáddejumiid birra. Dáinna lea bargamin ja dat galggašii loahpahuvvot 2016 geasi.

2.3 Status 2015 – kommunikasjon og dokumentasjon

For å sikre en god og åpen prosess er det viktig at folk i Finnmark har kunnskap om kommisjonens arbeid. Kommisjonen har derfor vektlagt informasjon og kommunikasjon.

På kommisjonens nettside gjøres mest mulig av grunnlagsdokumentene tilgjengelige. Blant annet publiseres innkomne meldinger om mulige rettigheter, arbeidene som er utført av sakkyndige og annet materiale som kan gi innsikt i og informasjon om kommisjonens arbeid.

Kommisjonen har erfart at folkemøter, høringer, befaringer og annen kontakt med befolkningen, parter og andre i de ulike feltene, er viktige bidrag til arbeidet med å opplyse saken før det konkluderes om rettighetsforholdene i feltet. I denne kontakten benytter kommisjonen det språket som er naturlig i vedkommende felt. Parter, vitner og andre får anledning til å benytte det språket de ønsker. I 2015 har kommisjonen brukt norsk og samisk i møtesammenheng. Nettsiden www.finnmarkskommisjonen.no er på norsk og samisk.

I 2015 har kommisjonen fulgt opp arbeidet med å sikre muntlige kilder for å ta vare på viktig informasjon i områder der tradisjonell bruk av utmarka i liten grad er skriftlig dokumentert. Det er i 2015 samlet inn slik informasjon i Neiden og Karasjok.

Kommisjonen har videre prioritert å intervju de som kravstillerne har oppgitt som muntlige vitner, særlig i felt 4 Karasjok og felt 6 Varangerhalvøya vest. Det har vært gjort 17 intervjuer i 2015.

Når det gjelder likestilling mellom kjønnene legger kommisjonen til grunn at både kvinner og menns bruk av utmark i Finnmark skal synliggjøres. Dette er fulgt opp i arbeidet som de sakkyndige gjør (kravspesifikasjon), ved oppnevning av interesserepresentantene og ved utvelgelse av informanter/vitner til høringer, befaringer, bevisopptak og i prosjektet med muntlige kilder.

2.3 Stáhtus 2015 – gulahallan ja duođastusat

Sihkkarastin dihtii buori ja rabas proseassa lea dehálaš ahte finnmárgolaččat dihtet komišuvnna barggu birra. Komišuvdna lea danne deattuhan diehtjuohkima ja gulahallama.

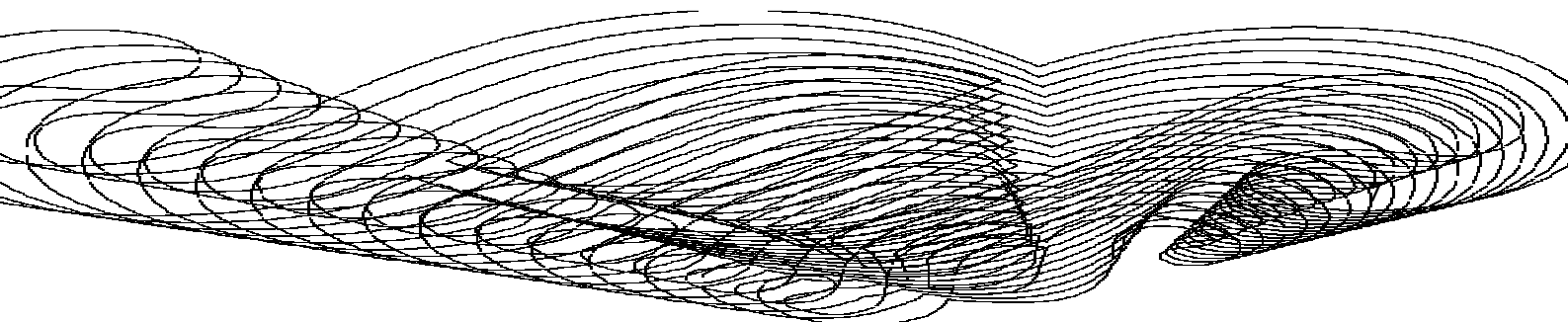
Komišuvnna neahttasiidduin leat eanaš vuođđodokumeanttat oaidnin láhkai. Earret eará almmuhuvvojit boahtán dieđáhusat vejolaš vuoigatvuođaid birra, áššedovdiid barggut ja eará ávdnasat mat soitet čuvget komišuvnna barggu.

Komišuvdna lea vásihan ahte álbmotčoahkkimat, gulaskuddamat, guovllu geahčadeamit ja eará oktavuođat guovllu álbmogiin, oasehasaiguin ja earáiguin iešguđet guovlluin, leat dehálaš go galgá čuvget ášši ovdal go guovllu vuoigatvuođadiliid konkludere. Dáid oktavuođain atná komišuvdna dan giela mii lea dan guovllus lunddolaš. Oasehasat, vihtanat ja earát besset atnit dan giela maid háliidit. 2015:s lea komišuvdna čoahkimiin geavahan dárogieala ja sámegieala. Neahttasiidu www.finnmarkskommisjonen.no lea dárogillii ja sámegillii.

2015:s lea komišuvdna čuovvolan bargguin sihkkarastit njálmmálaš gállduid áimmahuššan dihtii dehálaš dieđuid daid guovlluin gos árbevirolaš meahcásteapmi ii leat olus čálalaččat duođastuvvon. 2015:s leat Njávdamis ja Kárášjogas čohkkejuvvon dákkár dieđut.

Komišuvdna lea dasto vuoruhan jearahallat daid vihtaniid guđet ovddideaddjit leat almmuhan njálmmálaš gállduid, áinnas 4. guovllus Kárášjohka ja 6. guovllus Oarje Várnjárga. 2015:s leat 17 jearahallama čađahuvvon.

Komišuvdna lea sohkebaliid ovttadássásašvuođa dáfus vuođđun bidjan ahte sihke nissoniid ja albmáid meahcásteapmi Fimmárkkus galgá boahtit oidnosii. Dát lea čuovvoluvvon áššedovdiid barggus (gáibádusčilgehusas), beroštusovddasteaddjiid nammademiin ja informántaid/vihtaniid válljemiin gulaskuddamiidda, báikkiid geahčademiide, duođastusčohkkemiidda ja njálmmálaš gállduid prošeavttas.

3. Prioriteringer og utfordringer fremover

3.1 Rammen

I 2016 vil den tildelte økonomiske rammen være Finnmarkskommisjonens største utfordring. Kommisjonens budsjetttramme er i 2016 på 9 millioner, noe som gir grunnlag for stor bekymring. Den økonomiske rammen viser en jevn nedgang, der man i 2016 er på det hittil laveste nivået.

Lav budsjetttramme har betydning for kommisjonens fremdrift generelt, og man kan ikke lyse ut flere felt i 2016. Finnmarkskommisjonens hovedmål om å være ferdig med rettighetskartleggingsarbeidet i hele Finnmark innen 2025 er ikke mulig å nå med kommisjonens budsjettsituasjonen. I 2016 vil man revidere hovedmålet.

3.2 Kartleggingsarbeidet

I **felt 4 Karasjok** er arbeidet mer omfattende enn i tidligere felt. Kommisjonen møter en rekke utfordringer som ikke har vært tilstede i samme grad i tidligere felt. Dette gjelder både omfang, kompleksitet og kommunikasjon.

Kommisjonen skal løse oppgaver som lenge har stått uløste som resultat av en historisk utvikling. Det gjenspeiles i antall mottatte rettighetsmeldinger (46) i feltet, både kollektive og individuelle fra fastboende samt om interne forhold i reindriften (23). Fastsetting av beitegrenser er tvister som ulike organer og instanser har forsøkt å løse i flere tiår, og som nå reises for kommisjonen.

Kommunikasjon – både muntlig og skriftlig – må skje på norsk og samisk, med dertilhørende økt ressursbruk til oversetting og tolkning.

Kommisjonen håper at man i løpet av 2016 kan gjennomføre 4 høringsmøter om bruken av utmark i feltet. Arbeidet i Karasjok er forskjøvet ut i tid, noe som skyldes kommisjonens økonomiske situasjon. Det gjelder blant annet arbeidet med innsamling av faktagrunnlag og det oppfølgende arbeidet med meldingene som er kommet inn.

Kommisjonen har valgt å forskyve arbeidet med å avklare interne forhold i reindriften i felt 4 ytterligere. Dette skyldes først og fremst kommisjonens økonomiske situasjon.

I **felt 7 Tana**, som i tillegg til Tana kommune også utgjør hele Tanafjorden, vil kommisjonen avholde et informasjonsmøte 29. februar i 2016, møtet vil bli annonsert.

Kommisjonen tar sikte på å oppnevne interesserepresentanter i felt 7 i 2016.

NIKU, de eksterne sakkyndige som gjør forberedende arbeid for kommisjonen, slutfører arbeidet med innsamling av bruk og rettsoppfatninger i Tana i 2016.

Finnmarkskommisjonen arbeider med å **sikre muntlige kilder** for å ta vare på viktig informasjon i områder der tradisjonell bruk av utmarka i liten grad er skriftlig dokumentert. Man vil også fortsette å intervju de som kravsstillerne har oppgitt som muntlige vitner. Avhengig av økonomien vil arbeidet med å sikre muntlige kilder bli fulgt opp.

Kommisjonen vil fortsatt være opptatt av at både **kvinner og menns** bruk av utmark i Finnmark skal synliggjøres. Dette vil bli fulgt opp i arbeidet som de sakkyndige gjør (kravspesifikasjon), ved oppnevning av interesserepresentantene og ved utvelgelse av informanter/vitner til høringer, befaringer, bevisopptak og i prosjektet med muntlige kilder.

Det viktig at befolkningen i Finnmark og andre har tilgjengelig **informasjon** om det arbeidet kommisjonen gjør. Dette er nødvendig for at folk skal ha kjennskap til kommisjonen og dens virksomhet, og for å sikre at kommisjonen får de opplysningene den trenger i sitt arbeid. Kommisjonen ønsker å kommuniserer med befolkningen på det språket som er naturlig for den enkelte å bruke, og det legges opp til at kommisjonen tilpasser seg språklig. Nettsiden vil fortsatt være på både norsk og samisk.

Kommisjonen setter stor pris på de innspill og tilbakemeldinger man får fra befolkningen i Finnmark og andre. Om noen har spørsmål eller innspill ta gjerne kontakt.

3. Vuoruheamit ja hástalusat ovddasguvlui

3.1 Mearreruhta

2016:s lea juolluduvvon mearreruhta Finnmarkkokomišuvnna stuorámuš hástalussan. Komišuvnna bušeahtteamarri 2016:s lea 9 miljon ru, man geažil lea sakka fuolastupmi. Mearreruhta čájeha dássidis njiedjama, ja 2016:s lea dat dássázii vuolimus dásis.

Komišuvnna bargui oppalaččat čuohcá dat go lea vuollegis bušeahtta, iige 2016:s sáhte almmuhit eanet guovlluid. Dáinna mearreruđain ii leat vejolaš olahit Finnmarkkokomišuvnna válđoáigumuša ahte olles Finnmarkkus gerget vuoigatvuođakártema barggu 2025 rádjai.

3.2 Kártenbarggut

4. guovllus Kárášjogas šaddá eanet bargu go daid ovddit guovlluin. Komišuvdnii bohtet moanat hástalusat mat eai leat leamaš seamma muddui daid ovddit guovlluin. Dát guoská sihke viidodahkii, čoahkádussii ja gulahallamii.

Komišuvdna galgá čoavdit áššiid mat guhká leat leamaš čoavddekeahhtá historjjálaš sivaid geažil. Dát vuhtto das man galle vuoigatvuođadieđáhusa (46) leat dán guovllus bohtán, sihke oktasaš ja oktagaslaš dáloolbmui ja siskkáldas diliid hárrái boazodilis (23). Guohtunrájaid mearrideapmi leat riiddut maid mánggat ásašusat jahkeviissaid leat geahččalan čoavdit, ja mat dál fas komišuvdnii ovddiduvvojit.

Gulahallan – sihke njálmmálaš ja čálalaš – ferte geavvat dárogillii ja sámegillii, masa dárbbášuvvojit eanet návccat jorgaleapmái ja dulkomii.

Komišuvdna doivvošii ahte jagi 2016 botta sáhtášii lágidit 4 gulahallančoahkkima meahcásteami birra dán guovllus. Bargu Kárášjogas lea duvdiluvvon ovddas áiggis komišuvnna ruhtadili geažil. Dát guoská earret eará diehtovuoddu čohkkenbargguide ja bohtán dieđáhusaid čuovvleapmái. Komišuvdna lea válljen ain maŋidit 4. guovllu boazodili siskkáldas diliid čielggadanbarggu. Dát lea vuosttažettiin komišuvnna ruhtadili geažil.

7. guovllus Deatnu, masa lassin Deanu gieldda gullá vel olles Deanuvuotna, áigu komišuvdna doallat diehtjuohkinčoahkkima guovvamánu 29. b. 2016, čoahkkin almmuhuvvo.

Komišuvnna áigumuššan lea 2016:s nammadit 7. guvlui beroštusovddasteaddjiid.

NIKU, áššedovdit guđet ráhkkanit komišuvdnii fáktavuoddu, loahpahit 2016:s geavaheami ja riekteáddejumiid čohkkenbarggu Deanus.

Finnmarkkokomišuvdna **sihkkarastá njálmmálaš gálduid** áimmahuššama dihtii dehálaš dieđuid daid guovlluin gos árbevirolaš meahcásteapmi ii leat olus čálalaččat duođastuvvon. Komišuvdna maiddá joatká jearahallamiin sin geaid vuoigatvuođa-ovddideaddjit leat almmuhan njálmmálaš vihtanin. Ruhtadili duohken dat lea mo sáhtá čuovvolit njálmmálaš gálduid sihkkarastima.

Komišuvdna áigu ain giddet fuomášumi dasa ahte sihke **nissoniid ja albmáid** meahcásteapmi Finnmarkkus galgá čalmmustahttot. Dát čuovvuvuo áššedovdiid bargguin (gáibáduščilgehusas), beroštusovddasteaddjiid nammademiin ja informánttaid/vihtaniid válljemiin gulaskuddamiidda, guovllu geahčadeamiide, duođastusčohkkemiidda ja njálmmálaš gálduid prošehtii.

Lea dehálaš ahte finnmarkkolaččain ja earáin leat sadjagasas **dieđut** komišuvnna barggu birra. Dát dárbbášuvvo vai olbmot galget diehtit komišuvnna ja dan doaimma birra, ja sihkkarastin dihtii ahte komišuvdna oažžu daid dieđuid maid barggustis dárbbáša. Komišuvdna dáhtošii gulahallat álbmogiin dan gillii maid sii lunddolaččat geavahit, ja komišuvdna heiveha barggus gielalaččat. Neahttasiidu galgá ain leat sihke dárogillii ja sámegillii.

Komišuvdna lea hirbmat giitevaš daid árvalusaid ja máhcahemiid ovddas maid oažžu finnmarkkolaččain ja earáin. Jus ležžet gažaldagat dahje árvalusat, de válđet áinnas oktavuodá.

Kommisjonsmøter:

Dato:	Sted:
10. – 12. mars	Tana
15. – 17. juni	Oslo
22. juli	Telefonmøte
12. – 16. oktober	Karasjok
26. – 27. november	Oslo

Befaringer og innledende høringsmøte/ rundebordssamtale:

Dato:	Felt:	Beskrivelse:	Sted:
28. april	Felt 6	Befaring til Gulgefjord	
13. oktober	Felt 4 Karasjok	Tur til Beskkenjárga, Kárášjotleahki/dalen og deretter Anárjotleahki/dalen helt til Bassivuovdi/ Helligskogen	Karasjok
15. oktober	Felt 4 Karasjok	Innledende høringsmøte/ rundebordssamtale	Karasjok

Møter med interesserepresentantene:

Dato:	Felt:	Sted:
15. oktober	Felt 4 Karasjok	Karasjok

Andre møter og representasjoner i 2015:

Dato:	Beskrivelse:	Deltatt:
3. mars	Møte Stortingets kommunalkommite i Tana	Ole Henrik Magga og Veronica Andersen
11. mars	Lunsj med ordfører i Tana Frank Ingilæ	Kommisjonen
12. mars	Presentasjon for formannskapet og miljø-, landbruk- og utmarksutvalget, Tana kommune	Kommisjonen
13. mars	Innlegg for Advokatforeningen, krets Finnmark, i Lakselv	Sekretariatet v/ Gro Dikkanen
22. juni	Møte med Justisdepartementet	Jon Gauslaa og sekretariatet v/ Gro Dikkanen
16. oktober	Offentliggjøring av rapport felt 6 Varangerhalvøya vest – pressemøte	Kommisjonen
30. oktober	Innlegg for Norske Samers Riksforbund, Kautokeino	Sekretariatet v/ Gro Dikkanen
6. november	Forum for den samiske dimensjonen i rettsvesenet, tinghuset i Tromsø	Jon Gauslaa

